

Богославець Л. П.

к.п.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ДО НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ
УКРАЇНИ**

На сучасному етапі відповідно до міжнародних угод про співробітництво в галузі освіти, близько 50 тисяч іноземних студентів навчаються у понад 226 закладах вищої освіти України. Найбільшим попитом користуються серед іноземних студентів такі спеціальності, як: психологія, фармація, міжнародні відносини, журналістика, дизайн, комп'ютерні науки. Деякі з них є в Київському національному університеті технологій та дизайну(КНУТД). З огляду на те, що основними завданнями освітнього процесу КНУТД є провадження на високому рівні діяльності, яка забезпечує здобуття студентами-іноземцями вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями; провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації та використання отриманих результатів в освітньому процесі; участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави шляхом формування людського капіталу.

Актуальність статті полягає в тому, що сучасна освітня парадигма зумовлює оновлення змісту пропедевтичної підготовки студентів-іноземців у системі вищої освіти, пошук ефективних шляхів гуманістичного розвитку в аспекті формування в них професійної компетентності. Зі стрімким розвитком науково-технічної галузі, найсучасніших інформаційних технологій питання досконалого володіння українською мовою для спеціалістів технічної сфери стає на часі.

Мета статті – проаналізувати досвід, набутий кафедрою ПОСТД Київського національного університету технологій та дизайну у сфері викладання пропедевтичного курсу української мови як іноземної.

Необхідною умовою для навчання іноземних громадян в українських ЗВО є відповідний рівень володіння ними українською мовою. Набуття іноземцями достатнього рівня володіння ними українською мовою забезпечується на підготовчих відділеннях закладів вищої освіти. Проблемі підвищення рівня та якості підготовки іноземних студентів до вступу у вітчизняні ЗВО останні роки приділялася значна увага Міністерства освіти і науки України і Державної акредитаційної комісії.

Весь освітній процес на підготовчому відділенні направлений на забезпечення повної адаптації іноземних студентів до нових етнокультурних і лінгвістичних ситуацій, які можуть виникати в процесі вивчення іноземцями профільних дисциплін. Тільки достатній ступінь володіння українською мовою дозволить іноземному студенту в повній мірі засвоїти програми фахових дисциплін. Розроблені програми науково продумані й обґрунтовані, передбачають не лише підвищення рівня володіння державною мовою, методикою викладання, а й популяризацію української культури, українських традицій, що спонукає до розвитку патріотичних почуттів, формування цілісної духовної особистості. Для ефективного вивчення мови програмою курсів передбачено використання лінгафонного кабінету, підручників з української мови кращих філологів України, використання дидактичних матеріалів, першоджерел: твори відомих українських письменників, матеріали з історії України, української культури, газетні та журнальні публікації[1]. Під час проведення підготовки були організовані навчальні екскурсії по місту, в музеї, а також дискусії в україномовній аудиторії. Сучасне вивчення української мови іноземними студентами вимагає використання інформаційних технологій, а саме: розробку та впровадження електронних підручників, створення різноманітних педагогічних програмних засобів:

мультимедійних навчальних програм, електронних словників, довідників тощо[2]. Викладачами кафедри ПОСТД написані методичні вказівки та практикуми, які допомагають у навчанні, зокрема, у 2018 році видано «Українська мова як іноземна: практикум для студентів-іноземців денної форми навчання усіх напрямів підготовки [4].

Основна мета даного видання – розвиток мовленнєвих навичок та вмій студентів, необхідних для сприйняття, репродукування та продукування текстів з фахових дисциплін в усній і письмовій формі українською мовою.

Комплекс завдань до кожної з тем спрямований на відпрацювання граматичних і мовленнєвих форм, актуальних для змістовного плану, що реалізуються в текстах, та передбачає формування у студентів навичок професійного мовлення.

Навчальні матеріали містять тексти, які можуть бути використані як для додаткової роботи на заняттях, так і для самостійної роботи під контролем викладача. *Наприклад:*

Основні правила виконання перекладу

- 1. Перекласти треба зміст речення, а не буквально.*
- 2. Ретельно підшукуйте семантичні еквіваленти.*
- 3. Якщо виникли труднощі в процесі перекладу того чи іншого слова, вдавайтеся до перифразу.*
- 4. Користуйтеся перекладними словниками загального та галузевого спрямування.*
- 5. Під час перекладу фрази перекладач може здійснювати лексичні, граматичні, синтаксичні трансформації.*
- 6. Після перекладу відредагуйте текст, ретельно перевірте написане [4].*

Для стимуляції пізнавальної діяльності іноземців, які вивчають українську мову, потрібно активізувати діяльність студентів, тобто не просто використовувати різноманітність методів, прийомів та засобів

навчання, а одночасно поєднувати традиційні (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, частково-пошуковий, дослідницький методи) та інноваційні навчальні технології (а саме: інтерактивні методи викладання, метод проектів, рольові ігри, використання технічних засобів навчання (комп'ютерних та мультимедійних, мережі Internet) тощо). Таким чином, щоб зробити традиційні заняття цікавими, підвищити ефективність навчального процесу і рівень знань слухачів, викладачі використовують на заняттях викладання української мови як іноземної інноваційні методи. На такому занятті ми спираємося на традиційну структуру – сприймання нового матеріалу, засвоєння, осмислення, узагальнення, – але й використовуємо незвичайні форми. Активно вводити у процес вивчення мови різноманітні аудіоматеріали, що репрезентують певну комунікативну ситуацію. Для вивчення мови також можна використовувати інтерактивні методи викладання: «Незакінчені речення», «Мозковий штурм», «Вилучи зайве» (особливо ефективно використовувати цей метод при організації знайомства групи або при вивченні теми «Зовнішність і характер людини»), «Заверши фразу», «Комплімент», «Прогноз погоди», «Асоціації», «Алфавіт» (дозволяє повторити практично всю лексику з теми), «Зміна співбесідника» (метод, що тренує діалогічне мовлення) та інші [3,4]. Викладання української мови як іноземної має відповідати вимогам часу, опиратися на останні досягнення, прогресивні здобутки науки та техніки.

Таким чином, перед викладачем ЗВО постає завдання створити такі умови вивчення української мови, щоб студенти могли активно послуговуватись нею в усіх сферах громадського життя, оскільки іноземні студенти використовують мову і як інструмент набуття професійних знань, і як засіб повсякденного спілкування. На нашу думку, поєднання на практиці традиційних та інноваційних методологічних підходів нададуть

можливість викладачам мови покращити результативність освітнього процесу і рівень знань студентів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бей Л. Б. Проблеми викладання української мови різним категоріям іноземних студентів / Л. Б. Бей, О. М. Тростинська // Вісник Харківського Національного університету ім. В. Н. Каразіна № 12. – С. 42–49.

2. Зозуля І. Є. Вивчення української мови та країнознавства як один з напрямків формування полікультурної вихованості іноземних студентів (досвід Вінницького національного технічного університету) / І. Є. Зозуля // Вища освіта України: Тематичний випуск „Інтеграція вищої школи України до європейського та світового освітнього простору”. – 2012. – № 1. – С. 504 – 511.

3. Корженко В. Я. Інноваційні методи викладання української мови як іноземної у технічному університеті / В. Я. Корженко, М. М. Опанасюк // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2011. – № 1. – С. 152–155.

4. Українська мова як іноземна: практикум для студентів-іноземців денної форми навчання усіх напрямів підготовки / упор. Л. П. Богославець – К.: КНУТД, 2018. – с.31.